

D'n Nieuwe Hof

Pubquiz voor leden

In Memoriam: Riet Verreijt

Jaarverslagen werkgroepen 2025

LENTE 2026

IVN: *Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een organisatie van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een duurzame samenleving.*

Lidmaatschap

Vriend van IVN: € 15,00 per jaar.

Vrienden ontvangen 4x per jaar ons afdelingsblad D'n Nieuwe Hof.

U kunt het bedrag van het lidmaatschap overmaken op: **IBAN: NL54RABO0127734988**
t.n.v. Penningmeester IVN VALKENSWAARD-WAALRE

Opzeggen van uw lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar.

Schriftelijk bij Suus Leenknecht of per e-mail: suus.leenknecht@gmail.com

Landelijk lidmaatschap: € 25,00 per jaar.

Met het landelijk lidmaatschap steunt u uw eigen vereniging en het landelijk IVN.

Is er in het “gezin” of samenlevingsvorm een 2e persoon landelijk lid dan kost dat € 16,70 per jaar.

Landelijke leden ontvangen naast ons afdelingsblad D'n Nieuwe Hof ook 4x per jaar het landelijk IVN-blad: Mens en Natuur.

Lidmaatschap jeugdvrienden (kinderen en jongeren tot 18 jaar): € 15,00 per jaar.

De website van onze afdeling is: <https://www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre>

De website van de landelijke IVN is: <https://www.ivn.nl>

Natuureducatie Centrum D'n Nieuwe Hof,

Adres: Bosstraat 25, 5553 CK VALKENSWAARD, telefoon 040-2018395

Email: secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl

BESTUUR

Voorzitter	Jan Schutjes tel: 06-23269205	Valkenswaard
Secretaris	Yolanda Werson e-mail: secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl	Valkenswaard
Penningmeester	Suus Leenknecht	Waalre
Ledenadministratie	Suus Leenknecht	Waalre
Leden	Jan van Heeswijk	Valkenswaard
	Ad Baken	Valkenswaard
	Gerrit Klitsie	Valkenswaard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 3
Activiteitenoverzicht lente	pag. 4
Voorwoord	pag. 5
Wist u dat....	pag. 6
Uitnodiging Algemene Ledenvergadering 2026	pag. 7
In Memoriam: Riet Verreijt	pag. 8
Notulen van de Algemene Ledenvergadering 2025	pag. 9
Jaarverslag 2025 Scholenwerkgroep Valkenswaard	pag. 10
Sterrenhemel in het voorjaar	pag. 10
IVN Vlindertuin Waalre in zwaar weer	pag. 12
Ontdek Vlindertuin Waalre	pag. 13
Jaarverslag 2025 website	pag. 14
Jaarverslag 2025 werkgroep wandelroutes	pag. 14
Jaarverslag 2025 Redactie	pag. 15
Jaarverslag 2025 Bestuur	pag. 15
Jaarverslag 2025 Publiekswandelingen	pag. 15
Jaarrekening 2025 en begroting 2026 IVN Valkenswaard-Waalre	pag. 16
Jaarverslag 2025 Zoogdierenwerkgroep	pag. 18
Jaarverslag 2025: Paddenstoelencursus, Sterrencursussen en Sterrenkijkavonden	pag. 18
Jaarverslag 2025 Tuinwerkgroep D'n Nieuwe Hof Valkenswaard	pag. 19
Jaarverslag 2025 Werkgroep Biodiversiteitsherstel	pag. 20
Doe mee met de Natuur Pubquiz	pag. 22
Jaarverslag 2025 Natuurwerkgroep Waalre	pag. 23
Leerlingen van De Zonnewijzer actief op Boomfeestdag	pag. 27
Jaarverslag 2025 Vogelwerkgroep	pag. 28
Jaarverslag 2025 Scholenwerkgroep Aalst Waalre	pag. 30

Activiteitenoverzicht

Lente 2026

Tuinwerkgroep

Elke woensdagochtend van 10.00 tot 12.00 uur is de tuinwerkgroep actief bij D'n Nieuwe Hof, *die er overigens graag wat helpende handen bij wil hebben!*

Vlindertuin Waalre:

Het hele jaar door wordt er (bij goed weer) door vrijwilligers onderhoud gepleegd op dinsdagmorgen van 10.00 tot 12.00 uur. De Vlindertuin ligt in het bos bij de Blokvenlaan in Waalre-dorp. Tegenover huisnummer 43 ongeveer 150 meter het bospad volgen. Auto's parkeren aan de Blokvenlaan, fietsen kunnen bij de tuinpoort gestald worden.

Natuurwerkgroepen Valkenswaard en Waalre:

Wilt u deelnemen aan de activiteiten op de zaterdagochtenden neem dan contact op met: Antoon Obbing voor Waalre, e-mail: antoon.obbing@gmail.com
Wim en Hanita van Amelsvoort voor Valkenswaard (040-2042979)

Kindermiddagen IVN Vlindertuin Waalre

In het vlinderseizoen is er op één middag per maand kindermiddag in de IVN Vlindertuin Waalre, op woensdag of zondag. Peuters en basisschoolkinderen kunnen tussen 14.00 en 16.00 uur met (groot)ouders, oppas of andere volwassenen speuren in de tuin.

Publiekswandelingen

Zondag 29 maart: Vogelwandeling op de Malpie.

Start: 08.00 uur op parkeerplaats Venbergse Molen, Molenstraat 211, Valkenswaard

Woensdag 1 April: Rondleiding Vlindertuin Waalre.

Start: 14.00 uur Vlindertuin Waalre, Blokvenlaan, 5581 GN Waalre

Zondag 12 april: Schotse hooglanders in de Meeris

Start: 10.00 uur op parkeerplaats Agterste Meer, 5581 XC Waalre

Zaterdag 18 April: "Verander je kijk op onkruid", lezing en wandeling.

De lezing vindt plaats in Bibliotheek Waalre, Koningin Julianalaan 19 in Waalre.

De wandeling gaat door het gebied rond het Huis van Waalre. De ochtend duurt van 10.30 tot 12.30 uur. Toegang: € 5,00.

Zondag 3 mei: Vogelwandeling in het Leenderbos en de Oase.

Start: 08.00 uur parkeerplaats bij de Drie Bruggen, de Zeelberg 37, 5555 XH Valkenswaard

Woensdag 20 mei: Wandeling Aalsterheide en Achtereinds Laag.

Start: 14.00 uur Achtereindsestraat 2a, 5583 TB Aalst gemeente Waalre

Zondag 31 mei: Wandeling "Beleef het Tongelreepdal".

Start: 10.00 uur Tennispark "Eeckenrode", De Hurken 1a, 5583 AA, Aalst-Waalre

Zondag 7 juni: Vogelwandeling Achelse Kluis.

Start: 07.00 uur, Natuurpoort Achelse Kluis 1, 3930 Hamont-Achel, België

Zondag 21 juni: Wandeling Dommeldal-zuid.

Start: 10.00 uur: informatiebord bij het kruispunt van het fietspad 't Broek met het zandpad

Pubquiz voor leden:

Woensdagavond 15 april, vanaf 19.00 uur in ons IVN gebouw D'n Nieuwe Hof

Algemene Ledenvergadering: 13 mei 2026

Start: 19.30 uur in D'n Nieuwe Hof, Bosstraat 25, 5553 CK Valkenswaard

Voorwoord

Valkenswaard,

Beste IVN-ers,

De lente dient zich weer aan.

Na de winterperiode ontwaakt de natuur in al haar schoonheid: knoppen lopen uit, de eerste voorjaarsbloeiers kleuren het landschap en vogels vullen de ochtenden met hun zang.

Het is een tijd van nieuw leven en hernieuwde energie, die ons uitnodigt om naar buiten te gaan en de natuur van dichtbij te beleven. Ook binnen onze vereniging kijken we terug én vooruit.

In dit lentenummer vindt u de jaarverslagen van 2025.

Deze geven een mooi overzicht van de vele activiteiten, excursies, educatieve projecten en natuurwerkzaamheden die dankzij de inzet van onze vrijwilligers mogelijk zijn gemaakt.

Ze laten zien hoe betrokken en actief IVN Valkenswaard-Waalre is, en hoe belangrijk onze gezamenlijke inzet is voor natuur en natuureducatie in onze omgeving.

Daarnaast vindt u in dit nummer weer inspirerende artikelen en informatie over komende activiteiten.

Wij hopen dat dit u stimuleert om deel te nemen, mee te ontdekken en samen te blijven werken aan een groene en gezonde leefomgeving. Wij wensen u een fijne en inspirerende lente toe!

*Jan Schutjes,
Voorzitter*

Wist u dat?.....

- Er op 15 april een Pubquiz wordt georganiseerd voor en door onze leden.
- Ons ledenbestand afgelopen jaar met 4% gegroeid is.
- Er op 14 maart tussen 11.00 en 13.00 uur bij ons IVN-gebouw gratis bloemenzaden werden uitgedeeld. Het betrof een initiatief van gemeente Valkenswaard en onze werkgroep biodiversiteitsherstel.
- We bij de Tuinwerkgroep Peter als nieuwe vrijwilliger hebben mogen verwelkomen, hij heeft vele jaren ervaring met tuinwerkzaamheden.
- De vogelwerkgroep een lespakket heeft gemaakt voor de leerlingen van alle 17 basisscholen in ons werkgebied.
- De kinderen van de groepen 4, 5 en 6 op een leuke manier de 10 meest voorkomende tuinvogels hebben leren herkennen.
- Er op 13 mei weer een Algemene Ledenvergadering is.

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering 2026

**Wij nodigen alle leden uit voor de Algemene LedenVergadering op
woensdag 13 mei 2026 om 19.30 uur in D'n Nieuwe Hof**

Agenda:

1. Opening door de voorzitter
2. Ingekomen post
3. Verslag van de vorige Algemene Ledenvergadering d.d. 16 april 2025
4. Financieel verslag 2025
5. Verslag kascontrolecommissie
6. Begroting 2026
7. Jaarverslag van het bestuur en overige werkgroepen
8. Bestuurssamenstelling per 31 december 2025
 - aftredend en herkiesbaar bestuurslid Gerrit Klitsie
 - aftredend en herkiesbaar bestuurslid Jan van Heeswijk

Leden worden nadrukkelijk uitgenodigd een kandidaat voor te stellen bij het bestuur, schriftelijk of digitaal, 5 dagen voor de aanvang van de vergadering en voorzien van 5 namen en handtekeningen van IVN leden.

Samenstelling huidig bestuur:

Voorzitter:	Jan Schutjes
Secretaris:	Yolanda Werson
Penningmeester:	Suus Leenknecht
Bestuursleden:	Jan van Heeswijk Gerrit Klitsie

Ad Bakken heeft eind 2025 haar bestuursfunctie neergelegd.

9. Toekomst IVN Valkenswaard-Waalre
10. Rondvraag en sluiting

In Memoriam

Riet Verreijt

16 juni 1938 – 14 december 2025

Vanaf 1979 was Riet lid van het IVN - Valkenswaard.

Ze volgde toen met verschillende Riethovenaren de Schoolgidsen cursus.

In december 1983 begon Riet samen met 10 Riethovense schoolgidsen aan de Biotopencursus. Zij schreven de brochure: “Walik beschreven”. Een leuk boekje, waarin de historie van het gehucht “Walik” werd beschreven, alsmede de bodem, de begroeiing en de huizen met de voortuintjes.

Jarenlang begeleidde ze schoolkinderen met de lente en herfstwandelingen.

Vanaf 2013 was Riet nauw betrokken bij de Vlindertuin in Riethoven.

Ze verzorgde de 2 vijvertjes, hielp mee met besproeien en als er iets te klussen viel was ze paraat.

Ook toen Riet zieker werd kwam ze soms nog op zaterdagmorgen even een praatje maken samen met haar Jan. Wij zullen haar erg missen

Wij,
De vlindertuin en haar tuiniers
Koesteren de mooie herinneringen
Zij zullen nooit verloren gaan,
Maar vormen een verbintenis
Die altijd van ons samen is.

Notulen van de Algemene Ledenvergadering gehouden op woensdag 16 april 2025 om 19.30 uur

Aanwezig naast 7 bestuursleden, 26 leden.

MKA: Mieke van Baalen, Ursula Elskamp, Fanny van Zon, Henny Heestermans, Cor de Jong, Nelly van den Burgt en Wim van Stipdonk

1. Jan S. opent de vergadering.

Jan benadrukt dat het bestuur in al haar acties het belang van het IVN hooghoudt maar dat wij ook gebonden zijn aan wettelijke regels. Alle vrijwilligers worden bedankt voor hun inzet. Er wordt 1 minuut stil gestaan bij het overlijden van diverse leden en dierbaren.

2. Jubilarissen worden in het zonnetje gezet. Bernard Fransen (40 jaar lid) en mevrouw de Bot (50 jaar lid) ontvangen een bloemstukje.

3. Geen ingekomen post.

4. Notulen van de Algemene Ledenvergadering van 24 april 2024 worden onveranderd aangenomen.

5. Emile licht op het digibord onze financiële stukken toe. Alle vragen worden naar tevredenheid beantwoord.

6. De kascontrolecommissie bestaande uit Bernard Fransen (2^e keer) en Cis van der Vleuten hebben de controle uitgevoerd.

Enkele inhoudelijke zaken worden besproken en naar tevredenheid afgehandeld.

De commissie heeft 3 adviezen die in de bijlage zijn toegevoegd.

Het bestuur wordt gedechargeerd voor het financiële beleid over het jaar 2024.

Als opvolger van Bernard neemt Peter Bleijs zitting in de kascontrolecommissie.

7. Emile neemt de begroting 2025 door.

De volgende punten vereisen toestemming van de leden:

Aanschaf nieuwe sloten. Er ligt een offerte voor van €2.140 euro. Betreft de voor- en achterdeur en het slot van de schuur. De huidige sloten voldoen niet voor onze inboedelverzekering.

De ALV gaat akkoord.

Aanschaf koffiemachine. Er ligt een offerte voor €2500. Het bestuur uit zorgen over het hoge koffiegebruik. Er worden volle kannen weggegooid. Daarnaast wordt ook door niet leden of vrienden volop koffie gedronken.

Na discussie besluit de ALV tot aanschaf van de koffiemachine.

Bestuur benadrukt dat ook de staat van het pand de nodige kosten met zich mee gaat brengen. Op dit moment is er nog geen zicht op de toekomstige kosten.

Emile en Toos (beiden afscheidnemend) worden bedankt voor hun jarenlange inzet.

8. Er zijn geen vragen over de jaarverslagen van de diverse werkgroepen.

9. Anneke en Emile zijn aftredend en niet herkiesbaar. Beiden worden in een toespraak door Jan S. bedankt voor hun jarenlange inzet en zij ontvangen een passende attentie.

Suus Leenknecht is de beoogd opvolger. De ALV gaat akkoord met haar benoeming waarna Suus zich voorstelt.

Het bestuur blijft zich inzetten om meer mensen enthousiast te krijgen voor een bestuursfunctie.

10. De toekomst van ons IVN wordt besproken. Er moet meer ingezet worden op werving van nieuwe leden en vrienden. Yolanda licht toe dat er sinds kort flyers worden ingezet na afloop van onze activiteiten. Andere ideeën zijn welkom.

10. De vergadering wordt om 21.20 uur gesloten.

Samenstelling bestuur met ingang van 16 april 2025

Voorzitter:	Jan Schutjes
Secretaris:	Yolanda Werson
Penningmeester:	Suus Leenknecht
Leden:	Gerrit Klitsie
	Jan van Heeswijk
	Ad Baken

Jaarverslag 2025

Scholenwerkgroep Valkenswaard

Nadat in 2024 de voorbereidingen waren afgerond werd 2025 het jaar waarin we voor het eerst de scholen gingen informeren over ons nieuwe aanbod.

Aanvankelijk eerst de 3 openbare scholen in onze gemeente. Na enthousiaste reacties werden ook de overige 9 scholen benaderd. Sommige scholen wilden graag de wandeltassen zien en na een persoonlijk bezoek werden ze enthousiast.

Voor het buiten bezig zijn in de natuur sprak de scholen aan. Inmiddels hebben 7 van de 12 scholen in ons gebied gebruik gemaakt van ons aanbod.

Voor de kinderen van de groepen 1 en 2 hebben we kabouterassen gevuld. (per groep 6 stuks). Er is een herfst- en een lente/zomeruitvoering. De tassen zijn gevuld met een opdrachtenblad en al het benodigde materiaal.

Kabouter Strieper wijst hen de weg langs allerlei opdrachtjes. Het startpunt van de wandeling door de natuur is Kinderboerderij de Kleine Meer.

De kinderen van groep 3 tot en met 5 gaan op ontdekkingsstocht rondom hun school, de natuur wordt het klaslokaal. Ze gaan op pad met goed gevulde wandeltassen (per groep 6 stuks). In de wandeltassen zitten bijvoorbeeld vergrootglazen, loepotjes, bakjes en spiegeltjes.

Daarnaast zijn er opdrachten, speurtochten en spelletjes. Alle zintuigen gaan gebruikt worden.

De wandeltassen zijn voor:

Groep 3, herfst (september tot en met november)

Groep 3, lente (maart tot en met juni)

Groep 4, herfst (september tot en met november)

Groep 4, lente (maart tot en met juni)

Groep 5, kriebelbeestjes (april tot en met juni)

De reacties van kinderen, ouders en leerkrachten waren heel enthousiast.

Namens de Scholenwerkgroep Valkenswaard

Yolanda Werson

Sterrenhemel in het voorjaar

In deze periode zien we de wintersterrenbeelden (o.a. Stier, Orion en Kleine en Grote Hond) meer en meer westelijker aan de hemel staan tot ze in mei niet meer te zien zijn voor ons (we kijken dan in zuidelijke richting).

Wel kunnen we in de lente aan de zuidelijke sterrenhemel, de sterrenbeelden Leeuw, Ossenhoeder en Maagd waarnemen. Het sterrenbeeld valt op door het trapezium-achtige figuur van dit sterrenbeeld. In de rechter onderhoek van dit trapezium zien we de zeer heldere ster Regulus. Deze ster ligt op de eclipticacirkel, de baan van de Zon aan de hemel, maar ook de baan van de planeten (en onze Maan) zoals wij die zien in de avonden en nachten. Op de eclipticacirkel liggen de 12 sterrenbeelden van de Dierenriem. Daar je (horoscoop) sterrenbeeld gedefinieerd is als het sterrenbeeld waar de Zon staat op je geboortedatum, betekent dit, dat jij je eigen sterrenbeeld op je verjaardag dus niet kunt zien aan de nachtelijke hemel!

Het sterrenbeeld Ossenhoeder (Boötes) met de heldere ster Arcturus, kun je vinden door de kromme steel van het sterrenbeeld Grote Beer door te trekken naar het zuidoosten. Je passeert dan een heldere ster Arcturus en als je de kromming doorzet, dus meer in de richting van de horizon, dan kom je bij nog een heldere ster, genaamd Spica, behorend bij het sterrenbeeld Maagd (Virgo).

De drie heldere sterren, Regulus, Arcturus en Spica vormen samen een driehoek (min of meer gelijkbenig) die ook wel de "*Lentedriehoek*" genoemd wordt.

Kijken we in noordelijke richting dan vinden we dezelfde sterrenbeelden als in de andere jaargetijden, alleen het patroon is gedraaid met als middelpunt de Poolster, de stilstaande ster aan de draaiende hemel. Dat deze ster voor ons stilstaat komt omdat de draaiingsas van de Aarde in de richting van de Poolster wijst.

De Grote Beer staat nu min of meer pal boven ons. In oostelijke richting kunnen we de heldere ster Wega uit het sterrenbeeld Lier vinden, en in westelijke richting kijkend, zien we de heldere ster Capella uit het sterrenbeeld Voerman (Auriga).

Planeten:

In de komende maanden zijn de volgende planeten aan de hemel waar te nemen.

Mercurius

Deze planeet die het dichtst bij de Zon staat en daardoor niet zo makkelijk te zien, is vanaf eind mei in het westen direct na zonsondergang te zien. Op 8 juni bereikt Mercurius de grootste afstand tot de Zon en staat dan bijna 10 graden boven de horizon als de zon net onder is gegaan.

Venus

Deze planeet, die eveneens binnen de baan van de Aarde om de Zon draait, zien we direct na zonsondergang in het westen als een zeer heldere "ster". Hij volgt de baan van de Zon aan de hemel. Omdat hij in deze periode na zonsondergang te zien is wordt Venus "Avondster" genoemd.

Mars

ook wel de rode planeet genoemd, is vanaf juni in de tweede helft van de nacht weer waar te nemen in het sterrenbeeld Ram. In juli staat Mars in het sterrenbeeld Stier.

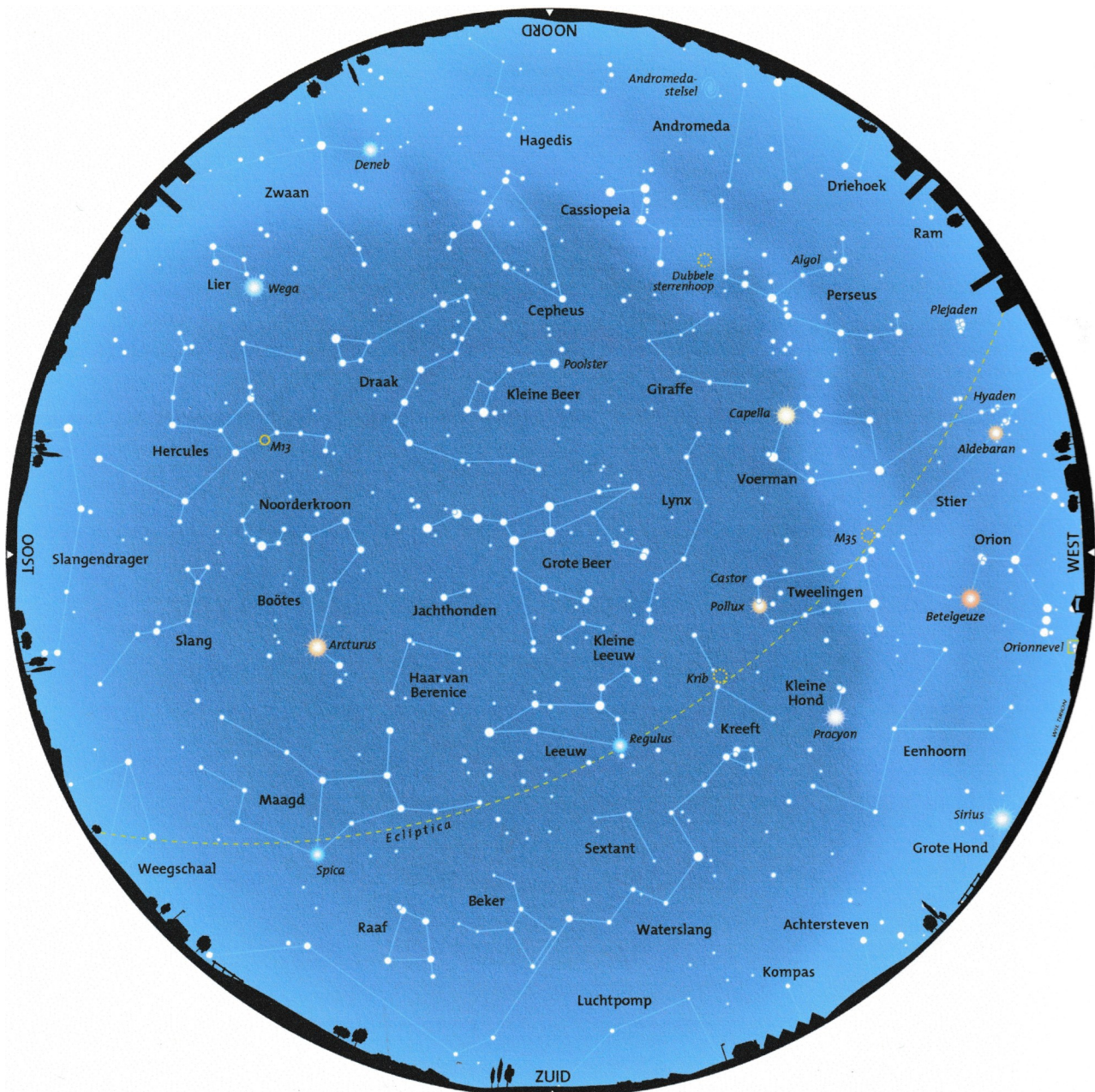
Jupiter

kunnen we de maanden april t/m mei nog steeds in het sterrenbeeld Tweeling vinden (nagenoeg de gehele nacht) en vanaf mei voornamelijk in de eerste helft van de avond.

Saturnus

vanaf mei is Saturnus in de tweede helft van de nacht weer te vinden aan de hemel en wel in het sterrenbeeld Vissen.

Voor de liefhebbers: Op 9 juni zijn 3 planeten (Mercurius, Jupiter en Venus) aan de avondhemel in het westen te zien in de omgeving van het sterrenbeeld Tweeling.

Pamflet
IVN Vlindertuin Waalre
in zwaar weer

Er komen steeds meer donkere wolken boven de Vlindertuin te hangen. De gemeente heeft plannen om de grond van onze Vlindertuin deel te laten worden van een op de richten landgoed van een rijke bewoner van Waalre. De plannen lijken nog niet definitief, maar zeker weten doen we dat niet. Daarom is er door de vrijwilligers een "pamflet" gemaakt waarin de waarde van de Vlindertuin voor de gemeente en haar bewoners wordt aangegeven.

Ecologisch

De IVN Vlindertuin Waalre wordt al sinds 2003 ecologisch beheerd, geen kunstmest, geen bestrijdingsmiddelen, geen intensieve grondbewerking. Dankzij deze jarenlange beheerwijze is er een gezonde bodem ontstaan. Een gezonde bodem is de basis voor een gevarieerd bodemleven, plantengroei, vlinders en alle andere dieren. Op een klein oppervlak komen verschillende habitattypen samen, o.a.: bosrand, struvelen, bloemenweides, schraal grasland, siertuin en water (poel en vijver). De wijze van beheer geeft ook natuurlijke processen de gelegenheid tot ontwikkeling te komen, zo is er vanzelf een groot nest van rode bosmieren gekomen.

De focus in de Vlindertuin ligt op het bieden van een zo gunstig mogelijke leefomgeving voor de dagvlinders. De inheemse beplanting is zorgvuldig gekozen op het leveren van voedsel-, en voortplantingsgelegenheid voor de dagvlinders. Maar daarnaast is er ook veel aandacht voor andere dieren, zoals: libellen, bijen, kevers, amfibieën, vogels en meer. Fotografen waarderen deze variatie en weten de plek daarom steeds vaker te vinden.

Rust en natuurinformatie

Wat een pareltje en oase van rust en natuur is de Vlindertuin geworden en vergeet niet dat er op dagelijkse basis mensen langskomen. De poort is altijd open en de toegang is gratis. Dus een rondje Vlindertuin is zeer laagdrempelig. Zeker op mooie dagen weten mensen de tuin te vinden. Bezoekers worden alleen geteld tijdens werkuren (4 uur per week). Per

jaar zijn dit er 400-500; het werkelijke aantal is daar een veelvoud van.

Natuur maakt gezond. Helpt tegen stress en andere ziektes. Daar hebben we (net als aan een gezonde biodiversiteit) behoefte aan in Nederland én is onbetaalbaar!

De tuin heeft een maatschappelijke waarde voor de gemeente Waalre omdat deze natuurbeleving ook rust biedt voor de vele bezoekers (kinderen, ouders en senioren). Van april tot en met september staan ca. 20 bordjes in de tuin die meer informatie bieden over dag- en nachtvlinders, hun levenswijze en hun behoeften. Ook op de website van IVN Valkenswaard-Waalre (waaronder de Vlindertuin valt) is veel informatie over de Vlindertuin te vinden. Zo gaan mensen beseffen hoe belangrijk natuur is; ook voor de mens zelf.

Aanbod voor kinderen

Elk jaar krijgen we alle leerlingen van de groepen 5 van de basisschool de Wilderen in de tuin op bezoek. Via speelse educatieve spelletjes, waarbij de kinderen vooral zelf actief moeten worden, komen ze vaak voor het eerst bewust in direct contact met levende kleine diertjes, zoals: mieren, slakken, salamanders, enz. enz. Voor velen een nooit meer te vergeten ervaring.

Verder zijn er in het seizoen eens per maand ontdekmiddagen voor kinderen met hun ouders/grootouders, afwisselend op woensdag en zondag. Er zijn speciale speurtochten voor kleuters en voor oudere kinderen. Dit is helemaal gratis. Meerdere vrijwilligers zijn aanwezig om aanwijzingen of toelichting te geven. Voor velen een eerst echte interessante kennismaking met de natuur. Veel kinderen zijn zo maar een paar uur heerlijk buiten bezig en ontdekken heel veel diertjes.

In de tuin liggen er beschrijvingen van speurtochten voor kleuters en basisschoolkinderen, die ze met hun ouders zelfstandig (en gratis) via de IVN Natuurroutes app kunnen uitvoeren, ook BSO groepen maken daar gebruik van. Jeugd-IVN groepen uit de regio (Valkenswaard, Geldrop, Veldhoven) gebruiken de tuin regelmatig voor hun buitenactiviteiten.

Monitoring

De dagvlinders worden wekelijks volgens de methode van de Vlinderstichting geteld. De Vlindertuin maakt onderdeel uit van het landelijk meetnetwerk van de Vlinderstichting. Deze landelijke vlindertellingen bepalen mede het natuurbeleid in Nederland. Vooral langjarige tellingen zijn van groot belang omdat zij weergeven hoe de natuur zich in de loop van de tijd gedraagt.

Deze tellingen in de Vlindertuin zijn gestart in 2003 en gaan nog steeds door. In de tuin zijn 33 soorten dagvlinders waargenomen waaronder: koninginnenpage, grote vos en iepenpage. Net als in heel Ne-

derland zien we een gestage achteruitgang in soorten en aantallen.

Naast de dagvlinders tellen we ook alle andere aanwezige levende organismen (planten en dieren). Dit wordt gedaan overdag door vrijwilligers en ook bezoekers. Omdat er ook veel diertjes in de nacht actief zijn houden we zogenaamde nachtvlindernachten om nachtvlinders maar ook andere diertjes te lokken. Dit nachtvlinderen (met speciale UV lamp en laken) doen vrijwilligers samen met een vijftal geïnteresseerden, zo'n tien keer per jaar. Deze waarnemingen worden (met foto) ingevoerd op de site Waarneming.nl en kunnen daar worden gedetermineerd.

Bijna elk jaar doet de Vlindertuin mee aan de Nationale Nachtvlindernacht. Dit geeft geïnteresseerden de kans om mee te maken hoeveel nachtvlinders (en andere nachtactieve dieren) er op het terrein leven. Totaal zijn er 2421 soorten waargenomen. Daarvan zijn: 31 zeer zeldzame soorten, bijvoorbeeld wit weeskind (nachtvlinder) en hazelaarboctor (kever) en 164 zeldzame soorten, twee voorbeelden: schaarse muggerwants (wants) en bosmierspringspin (spin).

De Vlindertuin is inmiddels een unieke hotspot geworden met een hoge biodiversiteit, een plek om zuinig op te zijn. Zelfs vogelaars komen aan hun trekken met diverse bijzondere soorten: naast de grote bonte specht (die er vaak zit) zijn er groene spechten, zwarte en onlangs zelfs een kleine bonte specht gezien en verder ook nog: appelvinken, goudvinken, koperwieken, kepen, ijsvogels en meer.

Maatschappelijk nut

De Vlindertuin vormt voor de vrijwilligers een leuke, nuttige en ook sociale tijdsbesteding. Regelmatig ontvangen we via GoedVoorMekaarWaalre nieuwe vrijwilligers, dat kunnen zijn inwoners van Waalre of vrouwen van expats (Amerika, Brazilië, Irak, Indonesië, Turkije).

Na meer dan 20 jaar beheer is binnen de vrijwilligersgroep een schat aan ervaring aanwezig. Deze wordt doorgegeven aan andere IVN-afdelingen die met een tuin willen beginnen. Hieronder groepen uit Noord-Holland en Limburg.

De Vlindertuin kan voor de bezoekers een voorbeeld zijn om hun eigen tuin meer natuurlijk in te gaan richten. Dat kan door meer inheemse planten te kiezen, gifvrije planten te kopen, geen bestrijdingsmiddelen te gebruiken en de tuin wilder en rommeliger te laten. Het voordeel is dan meer biodiversiteit in je eigen tuin.

Vrijwilligers IVN Vlindertuin Waalre

Ontdek Vlindertuin Waalre

Het is bijna voorjaar, dan wordt het vaker lekker weer om naar buiten te gaan. In de natuur is zoveel te beleven!

Speur mee in de tuin

Kinderen en hun (groot)ouders zijn altijd welkom in Vlindertuin Waalre, en speciaal op de kindermiddagen. Voor peuters en basisschoolkinderen is dan een leuke speurtocht door de tuin uitgezet. Ieder kind trekt zelf opdrachtkaartjes, waardoor de speurtocht telkens weer anders is. Verder is er elke keer een diertje van de maand. Daar horen extra opdrachten bij, en ook een leuke natuurknutsel.

Doe je een keer mee? Er zijn kindermiddagen op:

Woensdag 8 april

Woensdag 6 mei

Zondag 7 juni

Woensdag 1 juli

Zondag 9 augustus

Woensdag 2 september

Je kunt binnenlopen tussen 14.00 en 16.00 uur.

Vooraf aanmelden is niet nodig en meedoen is gratis (een kleine donatie voor de Vlindertuin is welkom).

Waar vind je de Vlindertuin?

Vlindertuin Waalre ligt in het bos bij de Blokvenlaan in Waalre-dorp. Tegenover huisnummer 43 ongeveer 150 meter het bospad volgen. Fietsen kunnen bij de tuinpoort gestald worden; auto's s.v.p. parkeren aan de Blokvenlaan.

Kijk voor meer informatie over Vlindertuin Waalre op <https://www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre/op-pad/kom-langs/vlindertuin-waalre/>

Fanny van Zon

Jaarverslag 2025 website

In 2025 hebben veel bezoekers de weg naar onze afdelingssite kunnen vinden. Meer dan 47.000 mensen bekeken meer dan 65.000 pagina's! Vergeleken met 2024 zijn de aantallen flink hoger (toen bijna 38.000 mensen, ruim 55.000 pagina's).

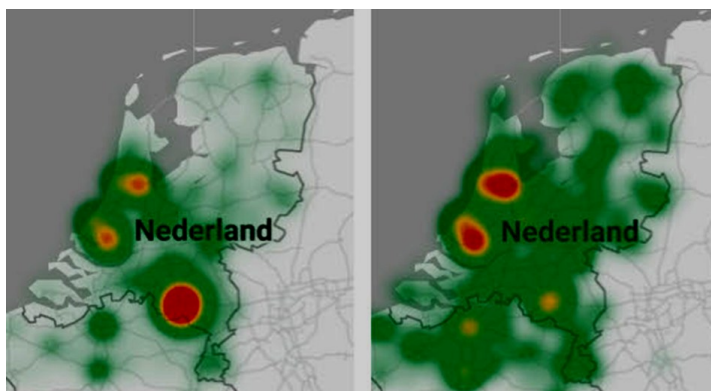
Zo zorgt de afdelingssite voor meer bekendheid van IVN Valkenswaard-Waalre, en inspireren we mensen om naar buiten te gaan en van de natuur te genieten.

Populairste pagina's

Waar waren onze bezoekers in geïnteresseerd? In de top-10 staan zoals elk jaar algemene pagina's: homepage, activiteitenoverzicht, werkgroepenoverzicht, nieuwsoverzicht en wandelingenoverzicht. Vlindertuin Waalre trekt veel belangstelling; met de algemene informatiepagina en daarnaast met de Vlinderweetjes (vooral gericht op kinderen). Ook in de top-10: Thuis sterren kijken en de boompieper (vogels dichtbij).

Google Analytics levert allerlei extra info bij de statistieken. Onze afdelingssite als geheel wordt vooral bezocht door belangstellenden uit de regio. Maar dat geldt veel minder voor informatieve pagina's als de Vlinderweetjes en Thuis sterren kijken. Die worden bekeken vanuit het hele land.

Verdeling van de sitebezoekers over Nederland. Links: totale afdelingssite; rechts: Thuis sterren kijken IVN Natuurroutes app.

Halverwege 2025 startte de vernieuwde IVN Natuurroutes app. Het overzetten van onze routes van de oude naar de nieuwe app was wel even een klus. Er zijn bovendien twee extra routes bijgekomen in de app; de Valkenswaardse wandelingen Ommetje Malpie en Ommetje Hoef.

Wil je de app eens proberen? Zoek dan in de Google Play Store of Apple Store naar de app IVN Natuurroutes en installeer 'm op je telefoon. Installeren en gebruik is gratis! Je kunt een route thuis al binnenhalen en je hebt onderweg geen internet meer nodig. Voor een overzicht van alle routes - meer dan 400 - die momenteel al door onze én andere IVN-afdelingen in de app zijn gezet, zie <https://ivn-natuurroutes.viewer.routemaker.nl/>.

Volop nieuws

Het afgelopen jaar was er veel nieuws uit en over onze afdeling te melden: er verschenen bijna 90 nieuwsberichten. Er gebeurt natuurlijk best veel bij IVN Valkenswaard-Waalre. Kijk ook regelmatig op onze homepage. Zo blijf je makkelijk op de hoogte van de allerlaatste nieuwtjes.

Is er nieuws uit jouw werkgroep, heb je een aankondiging van een activiteit of mooie natuurfoto's om te delen? Stuur een mail naar het webmaster-adres en je bijdrage verschijnt snel op de site. Samen kunnen we de afdelingssite nóg interessanter maken voor iedereen!

Fanny van Zon

Mail webmaster.valkenswaard.waalre@ivn.nl

Jaarverslag 2025 werkgroep Wandelroutes

Alle wandelroutes waren na de hoge waterstand in de winter van 2024-2025 weer goed begaanbaar.

Dankzij onze controleurs blijven de vier wandelroutes (Aalsterheidewandeling, Gemeentehuiswandeling, Heikantwandeling en Meeriswandeling) up-to-date en worden zo goed mogelijk onderhouden. Zo werden er enkele routepaaltjes vervangen, verplaatst of aangepast. Samen met de uitbaters van de horecagelegenheden zorgen we ervoor dat de folders in de folderkastjes steeds aangevuld worden.

We hebben het seizoen weer afgesloten met een gezamenlijke controlewandeling van de Heikantwandeling en gezellig afgesloten met koffie en gebak.

We hebben besloten om de wandelroute in het Burgemeester Ossepark te laten vervallen. De renovatie van het park is op de lange baan geschoven en de routeaanduiding is erg verwaarloosd. Als de renovatie doorgaat, zullen we de route vernieuwen.

Er is een onderhoudslijst opgesteld om de vier wandelroutes op te knappen.

De Gemeentehuiswandeling en de Heikantwandeling komen tot eind 2026 te vervallen. In verband met werkzaamheden aan het fietstraject Oude Spoorbaan is kruisen van het fietspad niet mogelijk.

Namens de Werkgroep Wandelroutes,

Cor de Jong

Henny Heestermans

Jaarverslag 2025 Redactie

Vanaf het begin van dit jaar zijn alle redactievergaderingen plus het stickeren verschoven naar de dinsdag in plaats van de maandag. Yvonne Schouten nam het stokje over van Mieke van Baalen.

Mieke tobde met haar gezondheid en wilde graag wat meer tijd voor zichzelf. Het was even wennen voor de bodes. Die konden nu niet meer op de maandag terecht, maar op dinsdagmiddag om hun stapeltjes op te halen. Dat blijft het komende jaar ook zo. Soms lastig voor de mensen die geen sleutel hebben, maar er mogen maar twee sleutels per werkgroep uitgegeven worden. En als iemand die een sleutel heeft, werkzaam is in verschillende werkgroepen, geldt die sleutel ook voor al die andere werkgroepen.

Onze complimenten voor de groepen die het afgelopen jaar de achterpagina verzorgd hebben. Werkgroep Riethoven met een excursie naar de nieuwe vleermuistoren. Een prachtig doeleinde voor een mooie wandeling. Als je helemaal naar boven klimt heb je een adembenemend uitzicht over de hele omgeving.

Het zomernummer presenteerde prachtige foto's van Schoolactiviteit 't Loon. Met daarbij een uitgebreid verslag in het blad. De tuinwerkgroep verzorgde de achterpagina van het herfstnummer. Deze foto's toonden een bezoekje aan Warnbeek met een wandeling langs de meanderende Tongelreep. Ik wil ook een compliment uitdelen aan Dylan. Hij is de spil in ons team, die alles wat binnenkomt netjes verwerkt en de onderlinge communicatie verzorgt. De goede wensen op de achterpagina van het winternummer komen ook van hem.

Als je zo door "D'n Nieuwe Hof" bladert zie je pas hoeveel verschillende werkgroepen er binnen ons IVN actief zijn. Met hoeveel plezier er gewerkt wordt en hoeveel mensen daarbij betrokken zijn. Zó vormt ons blad een verbindende factor voor alle enthousiaste natuurliefhebbers.

Nelly van der Burgt

Jaarverslag 2025 Bestuur

Het bestuur kan ook dit jaar terugkijken op een goed jaar. Dankzij de enthousiaste inzet van heel veel vrijwilligers zijn we voor de gemeente(s), scholen en overige partijen een vanzelfsprekende partner.

Er wordt in de diverse werkgroepen veel werk verzet. Daarnaast hebben die werkgroepen extra vrijwilligers mogen verwelkomen.

Het is ook heel goed nieuws dat ons ledenbestand is gegroeid, per saldo een toename van 13 personen oftewel 4%. Iets om trots op te zijn.

Het bestuur heeft 8 keer vergaderd. Onderwerpen die onder andere aan bod kwamen zijn:

- Stand van zaken diverse werkgroepen
- Activiteiten
- Financiën
- Wet- en regelgeving activiteiten
- Onderhoud tuin en pand

Het bestuur dankt iedereen voor de inzet in het afgelopen jaar.

*Yolanda Werson,
Secretaris*

Jaarverslag 2025 publiekswandelingen

In 2025 zijn 12 publiekswandelingen georganiseerd. Er waren 8 gebiedswandelingen en 4 vogelwandelingen. De gebiedswandelingen waren onder begeleiding van 6 IVN-gidsen.

De vogelwandelingen werden begeleid door vrijwilligers van Vogelwerkgroep IVN Valkenswaard-Waalre. Sommige gidsen kozen er voor om met een maximaal aantal geïnteresseerden op pad te gaan. Er werd gewerkt met voorinschrijving via de website.

Er is in 2025 voor het eerst ook een wandeling georganiseerd op een doordeweekse dag. Hier was ruim voldoende belangstelling voor. Eén wandeling is afgelast i.v.m. te hoge temperaturen.

Eén vogelwandeling (nachtzwaluwwandeling) werd gelopen met strenge regels i.v.m. aanwezigheid van zwijnen in het wandelgebied.

De wandelomstandigheden varieerden van ijzig koud tot prima wandelweer. In totaal hebben ruim 280 mensen genoten van onze publiekswandelingen. De reacties na afloop waren heel positief.

*Namens de werkgroep publiekswandelingen
Yolanda Werson*

Jaarrekening 2025 en begroting 2026

IVN Valkenswaard-Waalre

INKOMSTEN				KOSTEN/UITGAVEN			
INKOMSTEN				KOSTEN/UITGAVEN ALGEMEEN			
ALGEMEEN	begr 2026	begr 2025	werk 2025		begr 2026	begr 2025	werk 2025
Contributies	6,990	6,500	7,068	Afdracht landelijke IVN	2,569	2,300	2,431
Donaties	358	500	35	Abonn/alg/repres/secr/bankkost-rente	850	750	1,013
Subsidie gem.				Verenigingsblad <i>D'n Nieuwe Hof</i>	1,750	1,600	2,115
Valkenswaard	5,270	5,200	5,450	Telefoon / internet	750	600	727
Subsidie gem. Waalre	2,100	2,000	2,000	Gas / Water / Elektra	2,481	2,000	2,146
Gebruik van het gebouw				Gemeentelijke heffingen	2,800	3,000	2,654
door derden	750	1,000	1,102	Verzekering opstal en inboedel	1,229	1,000	1,193
Benkrente	396	200	385	Huishoudelijke kosten/koffie en thee	2,485	1,800	1,946
Overige inkomsten	650		79	Afschrijvingskosten koffiemachine	715	0	119
				Regulier onderhoud gebouw + tuin	400	1,200	2,852
				Onderhoud app (printer/CV/bord)	450	500	400
				Overige huisvestingslasten	75	0	55
				Aanschaf diverse materialen	450	500	436
Subtotaal inkomsten algemeen	16,514	15,400	16,119	Subtotaal kosten/ uitgaven algemeen	17,003	15,250	18,085
INKOMSTEN				KOSTEN/UITGAVEN ACTIVITEITEN			
ACTIVITEITEN							
Cursus vogelherkenning	938	1,200	715	Natuurwerkgroep V'wrd+Malpie	500	600	739
Sterrencursus	1,250	1,800	1,818	Voigelwerkgr (+Bomen/Zoogdieren)	400	I	81
Paddestoelencursus			455	IVN voor de jeugd	200	I	102
Uitleen natuurprojecten	400	800	852	Natuurwerkgroep Waalre	400	I	396
Wandelingen/Lezingen	100	200	130	Scholenwerk Valkenswaard-Waalre	400	I	816
Vlindertuin Waalre	200	150	196	Schoolgidsen	150	2,400	107
Scholenwerk				Tuinwerkgroep D'n Nieuwe Hof	300	I	204
Valkenswaard-Waalre	1,275	500	1,058	Vlindertuin Waalre	200	I	528
Cursussen regionaal	100	100	85	Publiekswandelingen/Wandelroutes/tuinschets	300	I	141
Afhandeling				Werkgroep Biodiversiteitsherstel	0	I	0
bevrijdingsboom			350	Proj. Vogelmonitoring. (Zoogdieren begr.)	0	600	952
				Project Biodiversiteit	0		347
				Kosten Sterrencursus	525		803
				Kosten Paddestoelencursus	0		236
				Afhandeling bevrijdingsboom	0		693
				Infostand/rolwanden	1,856		0
				Prepareren ijsvogel/roodborst	0		575
Subtotaal inkomsten activiteiten	4,263	4,750	5,658	Subtotaal kosten/uitgaven activiteiten	5,231	3,600	6,719
VRIJVAL UIT				TOEVOEGING AAN RESERVERINGEN			
RESERVERINGEN							
Groot onderhoud gebouwen + tuin			2,446	Groot onderhoud gebouwen + tuin	0	1,000	0
Herkenbaarheid	637			Enenergietransitie	0	500	0
Project Biodiversiteit	619		347	Leermiddelen	0		400
Project vogelmonitoring			500	Project Biodiversiteit	0		0
Subtotaal vrijval uit reserveringen	1,256	0	3,293	Subtotaal toevoeging aan Reserveringen	0	1,500	400
Totaal inkomsten	22,032	20,150	25,069	Totaal kosten /uitgaven	22,234	20,350	25,205
Nadelig Saldo	202	200	135	Voordelig Saldo			
Totaal	22,234	20,350	25,205	Totaal	22,234	20,350	25,205

Vrij vermogen eind 2024	2,854.68
Nadelig saldo 2025	-201.81
Vrij vermogen eind 2025	<u>2,652.87</u>

Reserveringen per 31-12-2025

Leermiddelen	1,900
Groot onderhoud en tuin	9,554
Kantoor / automatisering	2,250
Energietransitie	4,750
Herkenbaarheid	2,000
Project Biodiversiteit	3,053
Totaal	23,507

FINANCIEEL OVERZICHT 2025: JAARREKENING + BALANS**JAARREKENING 2025****(Verkort)**

	Begroting 2026	Begroting 2025	Werkelijk 2025		Begroting 2026	Begroting 2025	Werkelijk 2025
INKOMSTEN				UITGAVEN			
Algemene Inkomsten	16.514	15.400	16.119	Algemene uitgaven	17.003	15.250	15.086
Uit activiteiten	4.263	4.750	5.658	T.b.v. activiteiten	5.231	3.600	4.518
Vrijvallen reserveringen	1.256	0	3.293	Toevoeging reserveringen	0	1.500	5.900
Subtotaal	22.032	20.150	25.069	Subtotaal	22.234	20.350	25.504
Saldo (nadelig)	202	200	135				
Totaal	22.234	20.350	25.504	Totaal	22.234	20.350	25.504

BALANS 31 DECEMBER 2025

Inventaris-koffiemachine	3.454,04	Reserveringen	23.507,35
Saldo rekening courant	4.549,63	Groot Onderhoud en tuin	9.554,35
Saldo spaarrekening	20.784,00	Leermiddelen	1.900,00
		Kantoor/automatisering	2.250,00
		Energie transitie	4.750,00
		Herkenbaarheid	2.000,00
		Project Biodiversiteit	3.053,00
		Vrij vermogen 31-12-2025	2.719,42
		Vooruitontvangen gelden	1.587,50
		Nog te betalen kosten	973,40
Totaal	28.787,67	Totaal	28.787,67
Check vrij vermogen		Subsidie regel	Vrij vermogen < 25% van de inkomsten
Vrij vermogen 31-12-2024	2.854,68	Inkomsten 2025 excl subsidie	14.327
Saldo 31-12-2025	-135,26	Vrij vermogen 2025	2.719
Vrij vermogen 31-12-2025	2.719,42	25 % van inkomsten	3.582

Jaarverslag 2025

Zoogdierenwerkgroep

Samenvatting

In het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) en aanvullend lokaal onderzoek heeft de Zoogdierenwerkgroep van IVN Valkenswaard-Waalre monitoring uitgevoerd naar marterachtigen, vleermuizen, bevers en otters. Door middel van cameravallen, batdetectoren en sporenonderzoek zijn gegevens verzameld. Deze gegevens dragen bij aan landelijke en regionale inzichten in verspreiding en populatietrends.

Inleiding

Het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) is een landelijk programma gericht op het volgen van ontwikkelingen in flora en fauna in Nederland. De Zoogdierenwerkgroep van IVN Valkenswaard-Waalre neemt deel aan deze monitoring en voert inventarisaties uit binnen het werkgebied, waaronder de beekdalen van de Dommel en Keersop.

Doelstelling

De monitoring heeft als doel het vaststellen van aanwezigheid van marterachtigen, vleermuizen, bevers en otters, het bijdragen aan landelijke monitoring en het vergroten van kennis over de lokale zoogdierfauna.

Werkwijze marterachtigen

De monitoring van marterachtigen is uitgevoerd met cameravallen op geschikte locaties zoals bosranden, houtwallen en oevers. De camera's zijn periodiek gecontroleerd en de beelden zijn beoordeeld door vrijwilligers.

Werkwijze vleermuizen

Vleermuizen zijn gemonitord met batdetectoren op vaste meetpunten en langs routes. De opgenomen geluiden zijn geanalyseerd om soorten te identificeren en geregistreerd volgens de NEM-richtlijnen.

Onderzoek naar bevers en otters

Langs de Dommel en Keersop is onderzoek uitgevoerd door middel van sporenonderzoek en cameravallen. Er is gezocht naar vraatsporen, wissels, uitwerpselen en andere veldsporen om aanwezigheid vast te stellen.

Organisatie en vrijwilligers

De monitoring is uitgevoerd door vrijwilligers van de Zoogdierenwerkgroep van IVN Valkenswaard-Waalre. Vrijwilligers hebben cameravallen geplaatst, vleermuisonderzoek uitgevoerd en gegevens verwerkt.

Jaarverslag 2025

Paddenstoelencursus, Sterrencursussen en Sterrenkijkavonden

Paddenstoelencursus

In het najaar van 2025 is een Paddenstoelencursus georganiseerd door onze afdeling voor een 15-tal deelnemers. De helft van de deelnemers kwam uit de regio. De cursus, sterk gebaseerd op de praktijk, bestond uit 1 lesavond en 2 praktijkochtenden.

Sterrencursus “De Fascinerende Sterrenhemel” en Sterrenkijkavonden en lezingen

In de maanden januari – maart zijn, vanwege de overweldigende belangstelling, 3 sterrencursussen georganiseerd in onze afdeling. In totaal namen 76 personen deel aan deze cursussen. Zoals gebruikelijk hebben we op de vierde avond van de cursussen een bezoek gebracht aan de sterrenwacht in Asten met het Pieters Planetarium. Gelukkig waren er heldere lesavonden, voor het toepassen van het geleerde.

In het najaar zijn voor IVN Oisterwijk en IVN Best eveneens sterrencursussen georganiseerd. (Oisterwijk 27 deelnemers, Best 31 deelnemers)

In 2025 zijn 4 lezingen gegeven over “De fascinerende sterrenhemel” voor IVN Geldrop, IVN Asten – Someren, een senioren groep van de Ontmoetingskerk te Valkenswaard en de Valkenswaardse sociëteit Eensgezindheid.

In het weekend van 7 en 8 maart zijn door onze afdeling sterrenkijkavonden georganiseerd, in het kader van de Landelijke Sterrenkijkdagen. Met een aantal vrijwilligers (oud-cursisten) hebben we de telescopen bemand en uitleg gegeven over de sterrenhemel voor ruim een 100-tal bezoekers. De heldere hemel maakt het mogelijk om de Maan (Eerste Kwartier), Jupiter met 4 maantjes en Mars via de telescopen waar te nemen.

Emile Weijters

Jaarverslag 2025

Tuinwerkgroep Valkenswaard

Aan het eind van vorig jaar kwamen we als tuinwerkgroep bij elkaar om te kijken waar we op dat moment mee bezig waren, en wat we naar de toekomst toe willen gaan doen. De volgende punten kwamen daar uit.

Compost

Afgelopen jaar hebben we vooral ons geld besteed aan compost. Dit werkt goed, en zal bij nieuw leeggemaakte perken ook gebruikt kunnen worden.

Karton

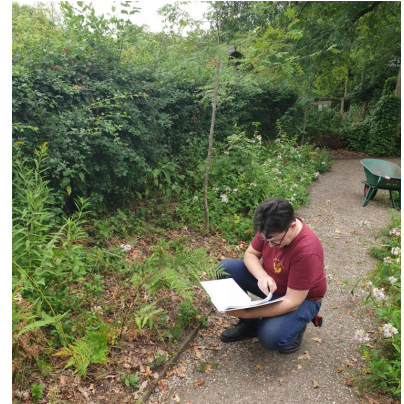
Afgelopen jaar hebben we sommige perken met karton bedekt, nadat de bovenlaag van het perk was leeggemaakt. Doel was om te kijken of dat karton onkruid tegen zou houden. De resultaten zijn gemixt: veel onkruid blijft onder het karton of sterft af, maar zevenblad weet er als enige doorheen te groeien.

Herma heeft tussen het zevenblad door het karton heen geraniums geplant, dit lijkt een goede concurrent voor het zevenblad. Peter stelt voor om ook dovenetel als concurrent te gaan gebruiken.

Varens

Marcel Biermans is begonnen in de zijperken klimop te verwijderen en dit te vervangen door diverse soorten varens. De zijperken zien er nu mooi groen en gevarieerd uit. We willen nu ook het perk aan het huis zo aanpakken.

Insectenhotel

Afgelopen jaar hebben we het insectenhotel verplaatst. Het staat nu op een goede plek in de zon. De blokken voor de bijen zijn niet geschikt en worden niet bewoond. We willen nu met bamboestokken verder gaan. De vraag is hoe we aan bamboe kunnen komen, in winkels is dat duur. Frans zou bij de hengelvereniging gaan informeren. En Dylan zet een stukje in de wintereditie van ons blad, om zo aan onze leden te vragen of zij geschikte bamboestengels hebben.

Gereedschap

Er is behoefte aan een nieuwe bekkenschaar en een pistoolzaag. We kunnen ook kijken naar een bamboe bladhark. We hebben nog ongeveer 100 euro over dus wellicht kunnen we dat nog in december van ons 2025 budgetpotje doen.

Overzicht van onze vakken

Wat we nu en in de toekomst van plan zijn ligt in een schema in het postvak van de Tuinwerkgroep en is bij deze bijeenkomst al gedeeltelijk ingevuld. Het lijkt ons handig om regelmatig dit overzicht erbij te pakken als we weer nieuwe dingen gaan uitvoeren in de perken.

Herma Veldsink

Jaarverslag 2025 werkgroep Biodiversiteitsherstel

In 2025 is de werkgroep Biodiversiteitsherstel haar derde jaar ingegaan. De werkgroep bestond aan het einde van het verslagjaar uit negen leden en kwam zes keer bijeen. Wanneer je na lezing van dit verslag denkt dat ons werk bij je past, kom dan vrijblijvend kennismaken.

De werkgroep Biodiversiteitsherstel heeft zich drie doelen gesteld:

- Gevarieerd vergroenen van onze woonomgeving
- Bewustwording van het belang van biodiversiteit vergroten
- Mensen aanzetten om zelf in actie te komen bij het herstel van biodiversiteit.

De doelgroep die tot op heden de meeste aandacht krijgt is het algemene, brede publiek.

Vergroenen van het openbare groen in onze woonomgeving

Dit jaar konden we het resultaat aanschouwen van de twee bloemenweides die wij met buurtbewoners en in samenwerking met de gemeente Waalre hebben gerealiseerd.

Langs de Goorlooplaan (Aalst-Waalre) hebben drie werkgroepleden in deze berm het bloemenaanbod voor vlinders en andere insecten geïnventariseerd. Dit leverde een nectarindex-score op van 5, de hoogst meetbare score. De meetgegevens zijn opgenomen in de NDFF Verspreidingsatlas.

Bij de bloemenweide langs de Anna Paulownalaan hebben we met buurtbewoners een rondgang gemaakt. Deze berm hebben wij samen met de bewoners en Groenbeheer van de gemeente Waalre vorig jaar ingezaaid. Uit de rondgang kwam naar voren dat de bewoners zeer betrokken zijn en zich verantwoordelijk voelen voor het behoud van de bloemenzee in hun wijk.

Wij hopen dat beide initiatieven bewoners uit andere wijken motiveren om zich ook in te zetten voor meer bloemen (kruidrijk grasland) in hun woonwijk. Onze werkgroep ondersteunt hen daar graag bij.

De werkgroep heeft de gemeente op enkele locaties gewezen waar de aanleg van bloemenweides mogelijk is. Inmiddels zijn op meerdere plekken gazons vervangen door bloemenmengsels. Met het Beheerteam Groen (Vebego en gemeente) hebben we in de zomer op de fiets meerdere locaties bezocht waar pilots zijn gestart ter verbetering van de biodiversiteit (aanleg bloemenweides, groeiplaatsverbetering bomen etcetera). Er kwamen enkele verbeterpunten naar voren. Voor de gemeente zouden we ook in de toekomst van betekenis kunnen zijn bij de participatie van bewoners bij groene initiatieven.

Buurtverenigingen als initiatiefnemer voor groene projecten

In Waalre is het buurtvereniging Malando (Anna Paulownalaan e.o.), in Valkenswaard zijn het bewoners van De Kerkakkers en De Turfberg die zich actief inzetten voor een biodiversere woonomgeving. In het verslagjaar organiseerde de Biodiversiteitsgroep van de wijk De Turfberg een Groen Geluk-middag (28 september). IVN stelde voor die dag ons verenigingsgebouw D'n Nieuwe Hof beschikbaar. Bewoners konden over allerlei onderwerpen adviezen inwinnen hoe hun tuin biodiverser en klimaatbestendiger te maken. Onze werkgroep was aanwezig met een infostand en een korte presentatie. We zetten ons in om onze contacten met buurtverenigingen in de toekomst te intensiveren.

Meer biodiversiteit in eigen tuin

Een gevarieerdere beplanting is natuurlijk in eigen tuin ook mogelijk. Woningcorporatie Woning Belang, gemeente Valkenswaard en onze IVN-afdeling organiseerden voor de huurders van de corporatie een tuintekendag (29 maart). Huurders konden die dag terecht voor het laten maken van een tuinschets van een biodiversere tuin. Enkele leden van onze werkgroep bemande een informatiestand met aandacht voor de levende tuin en biodiversiteit.

Een paar maanden later waren we met een infostand over de levende tuin aanwezig bij de Wood4Groen-dag (25 oktober). Tijdens deze gezamenlijke actie van de gemeente Valkenswaard en metaalbedrijf MCB kwamen 800 inwoners van de gemeente Valkenswaard een door hun bestelde fruitboom ophalen. Voedselbos 't Mortelke had zadenzakjes 'Vrolijke bijenmix' beschikbaar gesteld die gretig aftrek vonden bij onze infostand. Wij blijven graag beschikbaar voor ondersteuning van acties van de gemeente.

Het belang van biodiversiteit op een andere manier onder de aandacht gebracht

Wandelexcursies zijn een vertrouwd begrip binnen IVN. Trimmers, joggers en hardlopers zoeken graag de natuur op voor hun trainingsrondes. Dit heeft er toe geleid een IVN Trailrun te organiseren.

Ruim dertig deelnemers in sporttenuue legden in een

ontspannen tempo een trainingsparcours van elf kilometer af, met tussenstops op enkele markante locaties. Daar wachtte een IVN-gids hen op met uitleg over biodiversiteit. De route leidde langs de weides met Schotse Hooglanders, de vennen met levendbarende hagedissen, de vleermuizenkelder en de IVN-Vlindertuin. Een groep van natuurliefhebbers, die zich niet zo gauw aanmeldt voor een wandelexcursie, heeft op deze wijze kennis kunnen maken met de waarde van biodiversiteit. Komend jaar willen we wederom een IVN-trailrun organiseren.

Biodiversiteitsherstel kan op allerlei wijze worden gerealiseerd. De eiwittransitie is zo'n manier: overstappen van het eten van vlees naar meer plantaardig voedsel. In samenwerking met Voedselbos 't Mortelke in Borkel en Schaft organiseerde onze werkgroep twee kookworkshops Plantaardig eten. Beide workshops waren volgeboekt en de deelnemers gingen met veel nieuwe kennis over het bereiden van plantaardige gerechten naar huis. Volgend jaar gaat de workshop naar wij hopen op herhaling.

Week van de Biodiversiteit

In de Week van de Biodiversiteit (17-25 mei) heeft de werkgroep dit jaar de aandacht gericht op leerlingen van de basisschool en hun ouders. Alle basisscholen in Valkenswaard en Waalre konden gratis het natuurboek "Soortenschat, Kindercanon van de natuur in de Lage Landen" van Geert-Jan Roebers in ontvangst nemen.

Kinderen leren met het boek op een zeer aanstekelijke en laagdrempelige wijze hoe ze de meeste, in hun eigen omgeving, voorkomende planten en dieren kunnen herkennen. Elke school ontving voor de digitale schoolkrant een artikel over het belang van biodiversiteit voor de gezondheid en ontwikkeling van kinderen. De voordelen van buitenspelen werden in het artikel nader toegelicht zoals de waarde van het omgevingsbloom voor onze gezondheid. Op de Dag van de Biodiversiteit werd het natuurboek in aanwezigheid van de pers als eerste aangeboden aan de leerlingen van groep 5 van Basisschool Ekenrooi (Aalst-Waalre). De Week van de Biodiversiteit wordt ieder jaar georganiseerd (22 mei).

Met Groen Café een diverser publiek interesseren voor natuur

In samenwerking met de Bibliotheek Waalre heeft onze werkgroep gewerkt aan verdere opbouw van Groen café Waalre in de Bibliotheek Waalre. Groen café geeft thema's als duurzaamheid, klimaat, natuur en biodiversiteit graag een podium. Er zijn dit verslagjaar drie thema-avonden georganiseerd:

- *Onze gevleugelde mede-aardbewoners.* Gerard Leijten (22 januari). In de presentatie ook aandacht voor de jaarlijkse Nationale Tuin vogeltelling
- *Het voedselbos,* Carlyn Smit (Voedselbos't Mortelke), Maartje Meerman-Kreike (Voedselbos Eindhoven) en Tim Tielens (Voedselbos Achtereind) (21 mei).
- *Veertig jaar natuurbeheer,* Mari de Bijl, voormalig gebiedsbeheerder Brabants Landschap (3 december).

Bij de Groen Café-workshop Tafeldecoraties heeft de werkgroep een rondleiding gegeven door de natuurtuin rondom het Huis van Waalre.

Bij de programmering van Groen Café Eindhoven is onze werkgroep ook nauw betrokken. Voor iedereen die zijn kennis wil verbreden is Groen Café echt een aanrader.

**dinsdag 14 april 2026 19:30
- 21:30**

de Bibliotheek Eindhoven

Volwassenen

Duurzaamheid Groen Café Lezing

Mens en natuur

Entree € 5,00

Toevoegen aan agenda

zoals de lezing van Marc Argeloo over het shifting baseline syndrome (19 april). Er zijn al afspraken gemaakt met sprekers voor volgend jaar.

Cursus en presentaties

De werkgroeplesing Op zoek naar herstel van biodiversiteit is dit jaar gepresenteerd aan:

- Probusclub Helmond (12 mei)
- Dagbesteding in Het Klooster / Thuisbasis Nederland, aangepaste presentatie (9 september).

De gelijknamige vijfdelige cursus hopen we in de toekomst in samenwerking met de Volksuniversiteit Waalre aan te kunnen aanbieden. De ecologische voetafdruk, de eigen tuin en twee excursies maken deel uit van de cursus.

Samenwerking met andere IVN-werkgroepen

Onze werkgroep streeft naar meer samenwerking met andere IVN-werkgroepen. In het afgelopen jaar hebben wij samengewerkt met de scholenwerkgroep (Week van de Biodiversiteit), de tuinwerkgroep (Groen Geluk-middag), Vlindertuin Waalre (Trailrun) en de Natuurgidsen (Trailrun). Ook zijn wij heel blij met de samenwerking met onze webbeheerder en waren wij bij enkele evenementen aanwezig, samen met het afdelingsbestuur (Tuintekendag en Wood4Groen).

Om beter zichtbaar te zijn bij infobijeenkomsten is een start gemaakt met het maken van enkele eigentijdse, makkelijk mee te nemen rolbanners. Het Jan en Jans Visserfonds heeft een bijdrage in de kosten toegezegd. De oprolbare informatiepanelen komen vanaf de eerste helft 2026 beschikbaar en zijn door alle werkgroepen te gebruiken.

Toekomst

Succesvolle activiteiten willen we in 2026 herhalen. Contacten met derden zetten wij graag voort en streven we ernaar gezamenlijke activiteiten verder uit te bereiden. Ook binnen IVN blijven wij zoeken naar samenwerking. De onderlinge afhankelijkheid in de natuur tussen soorten, geldt ook voor onze werkgroep: We hebben elkaar nodig bij het herstel van biodiversiteit.

*Namens de werkgroep Biodiversiteitsherstel,
Peter Bleijs*

Doe mee met de natuur-pubquiz op 15 april

Op woensdag 15 april, van 19.30 tot 22.00 uur verwachten we heel veel IVN-leden en -vrienden in D'n Nieuwe Hof voor de enige, echte natuur-pubquiz! In teams ga je aan de slag met natuurvragen en natuuropdrachten. Voor het winnende team is er een leuke prijs. Jij doet toch ook mee?

Wie kan meedoen

Leden en vrienden van IVN Valkenswaard-Waalre
Actieve vrijwilligers binnen de afdeling

En verder

Het IVN-gebouw is op 15 april vanaf 19.00 uur open.
De quiz start precies om 19.30 uur.

Deelname is gratis voor leden en vrienden; actieve vrijwilligers betalen € 5,00. Je schrijft je individueel in. Tijdens de pubquiz krijg je koffie/thee met iets lekkers, een hapje en een (alcoholvrij) drankje.

Op de quizavond worden de teams door loting samengesteld. Zo krijg je de kans om met nieuwe IVN-ers kennis te maken en samen te werken. Door leden van andere werkgroepen beter te leren kennen, leidt dit misschien tot nauwere samenwerking tussen werkgroepen?

Vooraf inschrijven

Vooraf inschrijven is nodig vanwege de voorschriften van de brandweer. Er kunnen maximaal 30 mensen meedoen aan de pubquiz.

De inschrijving opent op 17 maart, via een formulier op de afdelingssite: <https://www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre/natuuractiviteiten/15-april-pubquiz-ivn-voor-leden/>

Heb je geen beschikking over internet en wil je toch meedoen? Je kunt je ook telefonisch aanmelden op woensdagen van 9.30-12.00 uur op 040-2018395.
Wie het eerst komt, die het eerst maalt en vol=vol.

Meer over 'IVN voor leden'

Leden/vrienden van IVN Valkenswaard-Waalre doen vaak vrijwilligerswerk in één van onze werkgroepen (of hebben dat vroeger gedaan). De leden van je eigen werkgroep leer je op die manier wel kennen.

Maar IVN Valkenswaard-Waalre is méér dan je eigen werkgroep! In elke werkgroep zitten leuke, interessante, natuurminnende mensen. Lijkt het jou ook de moeite waard om daarmee samen iets te doen? Ons lijkt het in ieder geval een goed plan. Daarom hebben we bedacht om 'IVN voor leden' te beginnen. Alle leden en vrienden van onze afdeling zijn hierbij welkom.

*Marcel, Peter, Dylan, Henk, Henny, Fanny
E-mail: ivn.vawa.voor leden@outlook.com*

Jaarverslag 2025

IVN Natuurwerkgroep Waalre

Inleiding

De IVN Natuurwerkgroep Waalre bestaat inmiddels ruim 40 jaar. De werkgroep werd destijds opgericht om de vennen in Waalre te herstellen. In de loop der jaren is de groep sterk gegroeid, zowel in het aantal leden als in de diversiteit van de werkzaamheden.

In de periode voorafgaande aan de werkzaamheden wordt er veel zorg aan de voorbereiding van alle werkzaamheden besteed. Er worden afspraken gemaakt en veldbezoeken gebracht met de landeigenaren en de daaraan verbonden ecologen om de juiste werkzaamheden op een veilige manier te kunnen uitvoeren.

De IVN Natuurwerkgroep is actief van september tot half maart in de buitengebieden van de gemeente Waalre en soms ook daarbuiten. Er zijn ongeveer 50 enthousiaste leden. Ook afgelopen jaar hebben we weer enkele nieuwe vrijwilligers mogen begroeten. Op woensdag- en zaterdagochtenden werkt de groep aan het onderhoud en de verbetering van de natuur.

De werkzaamheden bestaan onder andere uit:

- onderhoud van houtwallen en bosgebieden
- opschonen van heidevelden
- vrijhouden van opschot bij venoevers en poelen
- planten van bomen en struiken
- snoeien van wilgen en fruitbomen

- schoonmaken van oeverwaluwenwanden
- onderhoud en aanleg van wandelpaden

De groep werkt op terreinen van de gemeente Waalre en Brabants Landschap, in nauwe samenwerking met ecologen en adviseurs. Daarnaast voert de IVN Natuurwerkgroep werkzaamheden uit voor particuliere grondeigenaren, altijd in overleg met en in opdracht van de eigenaar en diens adviseurs. De inzet vindt vooral plaats op locaties waar zwaar materieel niet wenselijk is of waar kleinschalig werken de voorkeur heeft. Dit jaarverslag geeft een beeld van de uitgevoerde werkzaamheden.

Van onderhoud van vennen naar een breder takenpakket

De IVN Natuurwerkgroep is ooit opgericht om de dichtgegroeide vennen van Waalre nieuw leven in te blazen. Door verdroging waren op de bodem van veel vennen bomen en struiken gaan groeien. Deze zijn verwijderd en ook de oevers zijn opgeschoond.

Hierdoor zijn de vennen weer herkenbaar, vallen ze minder snel droog en blijft de waterkwaliteit op peil.

In 2025 is gewerkt aan het Lisseveen, het Woldersven, het Kleinven, het Blokven en een ven dat vlakbij het Vlasrootven, tussen Waalre en Valkenswaard ligt.

Naast de vennen werkt de werkgroep al jaren aan het onderhoud van heidegebieden. Bij de Dirk van Hornelaan is gewerkt aan de Heidecorridor en de Meerberg. Op Valkenhorst is een groot heidegebied opgeschoond van dennen en berken.

Ook is gewerkt aan het verwijderen van exoten zoals de Amerikaanse eik en de Amerikaanse vogelkers. Nieuw dit jaar is het bestrijden van de karmozijnbes. Deze werkzaamheden vonden plaats op landgoed Gagelhof, bij de bosranden van het Blokven en het Woldersven, langs de Houtakker en in het bosgebied aan de Johann Strausslaan en de Sophiastraat.

Op het Achtereind, op landgoed Valkenhorst en aan de rand van de Meerberg zijn ongeveer 5590 bomen en struiken geplant. De oeverwaluwenwand op het Achtereind is voorzien van schoon zand en de toegangen tot de amfibietunnels onder het fietspad van de Oude Spoorbaan zijn schoongemaakt. Ook zijn dit jaar weer wilgen geknot en nieuwe bomen aangeplant.

Op de foto's een deel van de heidecorridor om 9.00 uur en om 12.00 uur. De werkgroep heeft volgens opdracht zeker 60 procent van de begroeiing weggehaald.

De IVN Natuurwerkgroep heeft een eigen zaagploeg. Deze groep van vier gediplomeerde zagers en vier ondersteuners richt zich op het zagen van grotere bomen, vooral Amerikaanse eik, natuurlijk op aanvraag van de opdrachtgevers. Het zagen van bomen gebeurt alleen als het van belang is voor het natuurbeheer. De groep kiest ervoor zoveel mogelijk met elektrische kettingszagen te werken. De leden beschikken over passende veiligheidskleding.

Naast de zaagploeg heeft de IVN Natuurwerkgroep een beheerder van het materiaal. Hij zorgt voor de aanschaf van het materiaal, de uitgifte en inname van gereedschap en het onderhoud. Tevens zorgt hij ervoor dat het materiaal netjes wordt opgeslagen in de schuur.

Samenwerken met de inwoners van Waalre en omgeving

Samen met leden van buurtvereniging Malando zijn de wilgen langs de Anna Paulownalaan geknot. Na afloop werd onder het genot van warme chocolademelk en glühwein teruggekeken op een geslaagde ochtend.

Op 1 november heeft de IVN Natuurwerkgroep met plezier deelgenomen aan de landelijke Natuurwerkdag. Ondanks de slechte weersvoorspellingen verzamelden zich meer dan 40 vrijwilligers bij de Moerputten in Aalst.

De Moerputten is in 2015 aangelegd als natuurcompensatie voor de verbreding van de A2. De voedselrijke bovenlaag van de aangrenzende weilanden is afgegraven en er zijn enkele poelen aangelegd.

Tijdens de Natuurwerkdag zijn de oevers van een van de poelen schoongemaakt. Na ongeveer 2,5 uur werken was de klus geklaard.

Op 19 november hebben leden van de IVN Natuurwerkgroep kinderen van Waalrese basisscholen geholpen bij het planten van circa 750

bomen. Deze jaarlijkse activiteit vindt plaats in samenwerking met de IVN Scholenwerkgroep en de gemeente Waalre.

Daarnaast heeft de IVN Natuurwerkgroep ondersteuning verleend aan de IVN Vlindertuin, de Stichting Levende Kerststal en heeft zij in maart deelgenomen aan de jaarlijkse Landelijke Opschoondag en in september aan de jaarlijkse World Cleanup Day.

Impressie van de Natuurwerkdag op 1 november 2025

De IVN Natuurwerkgroep heeft 28 projecten uitgevoerd in 2025

In 2025 hebben onze opdrachtgevers gezorgd voor projecten met veel variatie. In het voorjaar en het najaar van 2025 zijn de werkzaamheden uitgevoerd, die je ziet in het schema op pagina 26.

De projectleiding houdt nauwkeurig een inzetadministratie bij. Elke werkdag worden de aanwezige deelnemers en bestede uren geregistreerd. De werkgroep werkt van 9.00 tot 12.00 uur; een dagdeel bestaat uit drie werkuren. In totaal heeft de werkgroep 2475 uur gewerkt. Uitgaande van een fulltime werkjaar van 1600 uur komt dit neer op ongeveer 1,5 mensjaar.

Opdrachtgever:	Dagdelen
Bosgroep Zuid	33
Gemeente Waalre	3
Brabants Landschap	16
Bureau Voor Natuur	7
Landelijke Opschoondag en World Cleanup Day	2
IVN scholenwerkgroep	1
Totaal	62

Veiligheid heeft prioriteit

Veiligheid staat bij de IVN Natuurwerkgroep hoog in het vaandel. Alle actieve leden beschikken over persoonlijke beschermingsmiddelen zoals veiligheidsschoenen, werkhandschoenen, reflecterende hesjes, helmen en degelijk gereedschap. De materiaalbeheerder geeft regelmatig instructies over het gebruik en onderhoud van het gereedschap.

De zaagploeg beschikt over specifieke veiligheidskleding, helmen met gehoorbescherming en hoogwaardige gereedschappen.

Op de foto een deel van leden van de IVN Natuurwerkgroep, gehuld in gele hesjes met in hun midden de IVN vlag.

Voor elke werkdag verkent de projectleider het werkterrein en wijst de deelnemers op mogelijke gevaren. Waar nodig wordt het terrein afgezet met linten of pionnen, worden IVN vlaggen geplaatst en in voorkomend geval worden fietsers en wandelaars door ondersteuners verzocht even te wachten tot de te zagen boom is geveld.

In 2025 hebben drie leden het certificaat Veldhulpverlening behaald. Deze cursus richt zich op het vooraf inventariseren van risico's en het nemen van passende voorzorgsmaatregelen. Voor alle projecten stelt de projectleider vooraf een risicoanalyse op in het RIE-systeem. Daarnaast heeft een lid het certificaat Bosmaaier behaald.

Als afsluiting van het voorjaarsseizoen verzorgden Nick Jeurissen en Bas Schippers van Brabants Landschap een prachtige wandeling op de Lange Bleek in Sterksel. Na afloop genoot de groep van een heerlijke lunch bij de Hut van Mie Peels in Waalre.

Vrijwilligerspenning gemeente Waalre

Frans Lavrijssen ontving de vrijwilligerspenning van de gemeente Waalre voor zijn grote inzet binnen de IVN Natuurwerkgroep.

Frans Lavrijssen

Hij was enkele jaren bestuurslid, leverde een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de stronkentrekker en is nog altijd een van de gangmakers van de groep.

Ambities voor de komende jaren

De IVN Natuurwerkgroep Waalre blijft zich inzetten voor het behoud en de verbetering van de natuur in Waalre en omgeving. De komende jaren richt de werkgroep zich op:

- Onderhoud van vennen en heiden
- Verwijderen van exoten zoals Amerikaanse eik, Amerikaanse vogelkers en de karmozijnbes
- Knotten van wilgen langs de Tongelreep, de Goorloop, het Achtereinds Laag en De Hurken
- Beheer en onderhoud van buitengebieden van de gemeente Waalre
- Aanplanten van struiken en bomen en het creëren van corridors voor meer biodiversiteit
- Deelname aan initiatieven van andere organisaties, zoals de Landelijke Natuurwerkdag, de Boomfeestdag en opschoonactiviteiten.

De werkgroep hoopt de goede samenwerking met de gemeente Waalre, de Bosgroep Zuid, Brabants Landschap, Bureau voor Natuur en particuliere initiatieven ook de komende jaren voort te kunnen zetten. Ook hoopt de werkgroep de fijne samenwerking met de IVN Valkenswaard-Waalre en haar werkgroepen zoals de Vlindertuin, de buurtvereniging Malando en de Stichting Levende Kerststal te continueren.

Antoon Obbing,
Nico Broers
en Henk de Vrind

Dagdelen	Projectnamen/locatie	Activiteit	Opdrachtgevers
2	Lisseven	Acacia wegnippen	Bosgroep Zuid
7	Houtakker	Kappen, rillen en zagen Amerikaanse eik	Bosgroep Zuid
1	Johann Strausslaan + Houtakker	Planten bomen en struiken (150 planten)	Bosgroep Zuid
1	Houtakker	Planten bomen en struiken (120 planten)	Bosgroep Zuid
1	Oude Spoorbaan	Kanten opschonen voor paddentrek	Bosgroep Zuid
1	Voorbeeklaan	Wilgen knotten	Gemeente Waalre
5	Woldersven	Verwijderen van Amerikaanse eik	Bosgroep Zuid
2	Anna Paulownalaan	Wilgen knotten + planten (15 bomen)	Gemeente Waalre
5	Achtereinds Laag	Aanleggen heggen (2400 planten)	Brabants Landschap
1	Achtereinds Laag	Planten wilgen (circa 40 bomen)	Brabants Landschap
1	Brabants Landschap	Cursus boomherkenning	Brabants Landschap
1	Achtereinds Laag	Wand repareren oeverwaluven	Brabants Landschap
1	De Hurken	Wilgen knotten + planten (15 bomen)	Brabants Landschap
5	Heidecorridor_(Meerberg)	Verwijderen Amerikaanse eik	Bosgroep Zuid
1	Groote Heide (langs A2)	Planten van boompjes (2000 planten)	Brabants Landschap
2	Landelijke Opschoondag en de World Cleanup Day	Zwerfvuil rapen	Gemeente Waalre
6	Landgoed Gagelhof	Vogelkers en karmozijnbes verwijderen	Bureau voor Natuur
2	Johann Strausslaan + Houtakker	Verwijderen Amerikaanse eik	Bosgroep Zuid
1	Sophiastraat	Verwijderen opschot op de hei	Bosgroep Zuid
1	Moerputten	Verwijderen van berken en wilgen	Brabants Landschap
1	Johann Strausslaan	Zagen Amerikaanse eik t.b.v. de Vlindertuin	Bosgroep Zuid
4	Meelberg	Verwijderen struiken en vlakken vogelkers	Bosgroep Zuid
1	Boomfeestdag Meerberg	Planten struiken en boompjes (750 planten)	IVN scholenwerk-groep
1	Kleinven aan de Lissevenlaan	Verwijderen van opschot aan de oever	Bosgroep Zuid
2	Blokven	Zagen van Amerikaanse eiken en acacia's	Bosgroep Zuid
3	Valkenhorst	Verwijderen berken- en dennenboompjes	Brabants Landschap
1	Ven 1, VDL	Verwijderen opschot rondom ven	Bureau voor Natuur
2	Achtereinds Laag	Planten van hagen en struiken (850 planten)	Brabants Landschap

Leerlingen van De Zonnewijzer actief op Boomfeestdag

*IVN Valkenswaard Waalre Boomfeestdag:
Nationale Boomfeestdag voor de 70e keer!!!*

Boomfeestdag 4 maart 2026 was een feest voor de 37 leerlingen van groep 6/7 en docenten van basisschool De Zonnewijzer uit Valkenswaard. Maar ook voor alle organisatoren en aanwezigen.

Wat er aan vooraf ging

Op 27 februari was er een gastles voor de leerlingen op het terrein van de Pumptrackbaan nabij de voetbalvelden van SV Valkenswaard. De jongelui kregen uitleg over het doel waarom er bomen en struiken geplant moeten worden. Dit is belangrijk voor de toekomst en natuurbehoud. Het planten van een boom of struik is niet alleen leerzaam, maar de kinderen maken een herinnering voor altijd!

De leerlingen werden opgedeeld in 4 groepen. Ad liet de kinderen meten met een driehoek hoe hoog een boom kan zijn. Ria liet met een geblinddoekt persoon, voelen/tasten welke boom heb je waargenomen?

Cor en Luc gingen op zoek naar de bomen in het gebied aan de hand van veldkaarten. Anni gaf uitleg over “dood” hout waar nog heel veel leven in zit. Een geweldige ochtend!

Op woensdag 4 maart, de Boomfeestdag, arriveerden de kinderen en leerkrachten. Er was al veel werk verricht door de gemeente. Ad Lavrijssen (senior beheerder groen) en zijn team hadden al alle plantgaten geprepareerd. Ook kregen we hulp vanuit de WereDi. Enthousiaste leerlingen uit groep 3 van de HAVO.

Ons team werd uitgebreid met Inge. Ad Bakken heet iedereen van harte welkom en dan gaat men aan de slag. Wat een tempo! De boompjes, struiken en grasjes waren in een mum van tijd geplant.

Om 10.30 uur arriveerden wethouder Bram Bots en kinderburgemeester Stefanie. Ook van hun kant uit veel belangstelling en na een rondje door het park komt het officiële gedeelte. Alle kinderen hebben op een kaartje een tekening/gedichtje gemaakt en die zijn opgehangen aan een koord tussen 2 bomen. Ook een geïmproviseerd herinneringsbord wordt onthuld. Het echte herinneringsbord had vertraging opgelopen en zal een dezer dagen alsnog geplaatst worden.

Wethouder Bram deed zijn woordje en ook onze kinderburgemeester. Zij wisten te vertellen dat alle kinderen, als dank voor het planten, een Baby-Beuken-Boompje mee naar huis mogen nemen met een goede uitleg waar je deze boompjes kunt planten.

We pauzeerden op het terras van SV Valkenswaard waar we naast koffie, thee, chocolademelk en ranja getrakteerd werden op een heerlijke muffin van de bakkers: “Anders van Smaak”. Aan al die gezelligheid komt een einde. We dankten elkaar voor deze educatieve dag, “in en met de natuur”, en kijken weer uit naar volgend jaar.

Speciale dank aan basisschool De Zonnewijzer! Wat hebben wij van jullie, docenten en leerlingen, genoten!

Team IVN Valkenswaard

Jaarverslag 2025 Vogelwerkgroep

Algemeen

De Vogelwerkgroep heeft er weer een prima vogelwerkgroep jaar opzitten. We hebben maandelijks zowel onze vergadering, 1^e dinsdag van de maand, als vogelwandeling op de 3^e zondag van de maand, gedaan.

Het aantal leden, 23, was het hoogste aantal van de afgelopen jaren. De beginnerscursus vogelherkenning met 21 deelnemers, was weer een succes te noemen. 24 februari 2026 startten we weer opnieuw met 4 theorie-avonden in D'n Nieuwe Hof plus 6 vogel-excursies. In no time was deze cursus "uitverkocht".

De twee lezingen die georganiseerd zijn waren over de wespendif door Wiebe Witteveen en de grauwe klauwier door Tom Heijnen. Beiden vielen goed in de smaak bij de werkgroepleden. Fred Emmerik presenteerde een prachtig reisverslag van zijn "vogelreis" naar Costa Rica. We maakten excursies naar verschillende gebieden waaronder naar het dal van de Keersop en bij de Weitens. Daarnaast gaven we ondersteuning aan promotionele activiteiten voor het IVN.

Natuurbeleid

Als Vogelwerkgroep van IVN Valkenswaard-Waalre blijven we nauw betrokken bij natuurontwikkelingsprojecten in de gemeente. Er is een groeiende vraag naar kennis op gebied van ecologie door het in kaart brengen van wat er is, en veranderd is in specifieke gebieden. Bij de werkgroep doen we daarvoor op het gebied van vogels, inventarisaties.

Roekenmonitoring: er waren ten minste drie roekenkolonies in Valkenswaard afgelopen jaar. Eén van die kolonies ligt in het centrum, waar soms klachten zijn van omwonenden. De andere twee kolonies zijn wat nieuwer en nog in ontwikkeling. Het doel van de monitoring is om te weten te komen hoeveel roeken er zijn, hoeveel jongen ze grootbrengen en hoe de populaties zich ontwikkelen.

Roofvogelmonitoring: in binnen- en buitengebied van Valkenswaard en Waalre

Gierzwaluw: nesten tellen en monitoren

Er is met de binnendienst van de gemeente Valkenswaard intensief contact over het groen, het vogelbeleid en nestkasten in het binnengebied. Er zijn in het afgelopen jaar 230 nestkasten voor de huismus bijgekomen en 204 voor gierzwaluwen. Onder andere door renovatiewerkzaamheden.

Daarnaast kunnen inwoners jaarlijks gratis een nestkast krijgen van de gemeente Valkenswaard. Het IVN verzorgt bij de betreffende inwoners info hoe deze te onderhouden. Aan de betreffende inwoners wordt gevraagd of er broedgevallen zijn geweest. De gegevens hiervan worden gebruikt voor ecologisch onderzoek.

Project: Oeverzwaluwwand Keersopperbeemden.

De Oeverzwaluwwand bij de N69 West parallel bracht ook dit jaar een groot aantal broedgevallen voort. Nestcontrole met de scoop, 77 stuks.

Publicaties

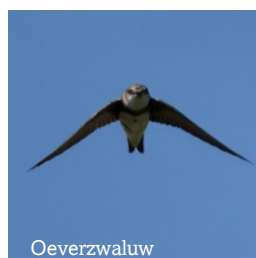
Verslagen over broedvogel inventarisaties van onder andere de Keersopperbeemden in het kader van Natura 2000 en MUS tellingen werden ook dit jaar gemaakt en overlegd aan beheerders van de specifieke gebieden. Daarnaast zijn van nagenoeg alle activiteiten verslagen via de IVN-website en de lokale media gedeeld.

Publiekswandelingen

De vier publiekswandelingen, met als doel deelnemers enthousiast maken en vogels spotten, vonden doorgang zoals gepland. Ook dit jaar weer met een prima bezetting en bovenal geïnteresseerde deelnemers. Ze staan daarom voor komend jaar weer op de agenda. Door strengere regels van beheersorganisaties is er voor sommige wandelingen helaas een quantum wat betreft het aantal personen en met verplichte vooraanmelding van kracht geworden.

Broedvogelkartering: Sovon, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten

Hiertoe werden ook dit jaar weer gebieden, alleen of samen geïnventariseerd op territoria of het voorkomen van bijzondere vogelsoorten. De volgende regio's werden geteld: de Malpiebeemden, de Horsten en de Putten aan de Peedijk in Borkel en Schaft, de voormalige viskwekerij, een deel van het Leenderbos,

Boerenzwaluw

de Breedvennen in Leende, de Meeris, Vlasrootven, Meertjesven, Kleinven, gebied Lisseven achter het gemeentehuis in Waalre, de Keersopperbeemden in Westerhoven en op de Groote Heide bij de Achelse Kluis. Telling bij 3 roekenkolonies met in totaal 35 nesten. Daarnaast tellen en ringen een aantal leden uilen in onze regio. De getelde soorten worden aan betrokken instanties doorgegeven. Voor deze activiteiten staan onze leden vaak, met veel plezier, al bij zonsopgang in het veld!

Ook in de gemeente Waalre, worden akkerranden die door de gemeente Waalre zijn ingezaaid, door de Vogelwerkgroep, de Zoogdierenwerkgroep en de Vlinderstichting geïnventariseerd, elk binnen hun eigen kennisdomein. De gemeente heeft daarvoor een subsidie ter beschikking gesteld.

MUS: Sovon

MUS = Meetnet Urbane Soorten. Het doel van deze activiteit is het tellen van broedvogels in bebouwd gebied in steden en dorpen. 12 telpunten worden door Sovon per postcodegebied vastgesteld. Deze telling is twee keer in de ochtend en één keer 's avonds uitgevoerd in postcodegebied 5551 t/m 5555 in Valkenswaard en 5595 in Leende.

PTT: Sovon

PTT = Punt Transect Telling. Deze telling wordt aan het einde van het jaar uitgevoerd, met als doel vaststellen van aantallen en verspreiding van Nederlandse wintervogels. 20 vaste punten op elke PTT-ronde, waar exact 5 minuten moet worden geteld. Wij tellen al meer dan 20 jaar op een aantal verschillende plaatsen in de regio waaronder Horsten en Putten en bij Bruggerhuizen.

Europese eekhoorn

Roodborst

Nachtswaluw en houtsnip

De nachtswaluw inventarisatie gebeurt op 2 avonden in de Malpie, het Leenderbos en de Groote heide. Gelijktijdig worden ook het aantal houtsnippen, sprinkhaanzangers en zoogdieren geteld die gehoord en/of gezien worden. Dit jaar werden er in het Leenderbos een record van 144 territoria nachtswaluwen geteld.

Wespendief (en andere roofvogels) telling in het Leenderbos

Op initiatief van Vogelwerkgroep de Kempen, onder leiding van Jacques van Kessel, telden we wederom wespendieven en alle andere waargenomen roofvogels. Daarbij letten we onder andere op gedrag bij wespendieven wat duidt op jonge vogels in het nest. Een aantal van onze leden hielpen weer mee om dit onderzoek te laten slagen. Bij alle 3 de tellingen zijn verschillende roofvogels gezien. Op basis van telling en gedrag zijn er waarschijnlijk geen jonge wespendieven in de regio geboren. Daarnaast werden er ook relatief weinig haviken, sperwers en buizerds in het Leenderbos aangetroffen. Mogelijk te wijten aan het erg natte (voor)jaar.

Buizerd

Wespendief

Trekvogeltelling

Een aantal leden nam vanaf eind augustus tot begin november regelmatig deel aan de dagelijkse vogeltrektelling die vanaf de Belvedere aan de Opperheide gedaan werden. Er werden meer dan 166.000 vogels, verdeeld over 94 soorten, geteld. Precieze aantallen zijn te vinden via webadres

<https://trektellen.nl/site/totals/145/2025>.

Zoeken: Patersgronden.

EuroBirdwatch voor Vogelbescherming

Op zaterdag 4 oktober hebben wij opnieuw meegedaan aan deze internationale trekvogeltelling. Van 's morgens 07.00 uur tot 's middags 14.00 uur vanaf de Putberg in Leenderstrip werden alle voorbijtrekkende vogels geteld. Daarbij werd er zowel op zicht en/of gehoor geteld. Het totaal: slechts 168 exemplaren en slechts 10 verschillende soorten was teleurstellend.

De belangrijkste oorzaak was dat het bijna de gehele periode flink regende. Volgend jaar beter.

Van de meeste activiteiten is een uitgebreider verslag gemaakt en te vinden op de website van het IVN bij de vogelwerkgroep. <https://www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre/verslagen-van-activiteiten/>

Maarten-Jan den Braak

Jaarverslag Scholenwerkgroep Aalst Waalre 2025

Het afgelopen jaar was weer een fijn jaar.

Dankzij de inzet van alle vrijwilligers voor op de posten, de contactpersonen voor de scholen en de samenwerking met de Scholenwerkgroep Valkenswaard hebben we weer een hoop leuke en leerzame activiteiten kunnen organiseren.

In het voorjaar en het najaar zijn de kinderen van de groepen 3 en 4, onder begeleiding van hun eigen juf, met de lente/herfst-wandeltas op pad gegaan.

De opzet/werkwijze van de wandeltassen werkt uitstekend. We hebben hier een vaste routine in gevonden: achter de schermen worden de tassen gevuld met de opdrachten en bijbehorende materialen. Daarna brengt de coördinator de tassen naar de schoolcontactpersonen. Zij brengen het naar de school. Volgens een vooraf afgesproken doorgeefschema gaat het materiaal naar de volgende school. Aan het eind van de uitleenperiode zorgen de schoolcontactpersonen er weer voor dat alles terugkomt bij de coördinator. Na de tassencontrole wordt alles opgeborgen in de ruimte boven in het IVN- gebouw.

In mei waren we weer meerdere ochtenden op en rondom het Loon actief. De leerlingen van groep 6 of 7 kwamen met hulpouders en eigen leerkracht op de fiets naar de locatie. Op de 4 posten kregen zij allerlei informatie en ook opdrachtjes. Een heel fijne activiteit op een prachtige locatie!

De groepen 5 zijn met de wandeltassen met het thema kriebelbeestjes aan de slag gegaan. Er zijn heel wat tegels opgetild op zoek naar kriebelbeestjes. En een paar scholen zijn juist aan de waterkant gaan speuren.

Voor de zomervakantie hebben we het nieuwe jaarprogramma aangepast en aan de scholen doorgegeven. Dit bevatte voor het eerst ook het kabouterpad. Nadat alle inschrijvingen binnen waren, is er weer een nieuw jaarplan gemaakt.

De scholen zijn enthousiast en in de eerste helft van schooljaar 2025-2026 hebben alle 4 de scholen in Aalst aan al onze activiteiten meegedaan. Ook voor de rest van dit schooljaar is op alle activiteiten ingeschreven; een 100% score! Daar mogen we trots op zijn!

In het najaar gingen we weer naar het Meeuwven. Vooraf leek het bijna niet te lukken om de bemanning van alle posten weer rond te krijgen. We hebben een fijne vaste groep vrijwilligers waar we steeds op kunnen rekenen. Maar dat leek dit keer niet voldoende te zijn. Dankzij de komst van een aantal nieuwe vrijwilligers en de hulp vanuit andere IVN-werkgroepen, is het toch weer gelukt om alle dagen alle posten te kunnen doen. Iedereen bedankt voor de hulp!

In november was er de jaarlijkse Boomfeestdag. Dit keer werkte het weer redelijk mee. De kinderen (en leerkrachten) waren fanatiek en er zijn heel wat boompjes geplant.

Aan het eind van het jaar hebben we kritisch naar het materiaal gekeken. Dankzij onder andere de opbrengst van de Rabobank Club actie, hebben we nieuwe loeppotjes, vergrootglazen en spiegeltjes kunnen aanschaffen.

We kijken terug op een fijn jaar waarin we heerlijk buiten actief zijn geweest. Het vinden van voldoende hulp van vrijwilligers blijft een uitdaging. Mooi dat er ook vanuit andere werkgroepen wordt meegedacht en meegeholpen.

Samen kunnen we zorgen dat de activiteiten in deze vorm door kunnen gaan. Mocht je na het lezen van dit verslag denken; daar wil ik ook wel bij meehelpen, maar hoeveel tijd gaat mij dat kosten?

Gedurende 5 of 6 ochtenden komen de leerlingen van groep 6 en 7 naar de locatie toe (het Loon in mei, Meeuwven in oktober) Daar gaan ze in groepjes de 4 posten langs. De vrijwilligers bemannen een vaste post en gaan samen met de kinderen en een hulpouder aan de slag met allerlei opdrachtjes. Vooraf krijg je de benodigde informatie over de inhoud van de post. We zijn al blij met hulp voor 1 of 2 ochtenden (meer mag natuurlijk ook ☐) Neem gerust contact op via scholenwerkgroepaalstwaalre@ivn-valkenswaard-waalre.nl

Ellen Alting Siberg

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
IVN-werkgroepen algemeen			
Biodiversiteitsherstel	Peter Bleijs	06-30681037	biodiversiteit.ivn.v.w@gmail.com
Cursussen (regionaal)	Peter Bleijs		p.bleys@kpnplanet.nl
IVN voor de jeugd	Ad Baken	040-2015181	jeugd@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Publiciteit	Fred Emmerik	06-20505851	f.emmerik1@upcmail.nl
Publiekswandelingen	Yolanda Werson		secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Redactie afdelingsblad	Dylan Brand		natuurwijzer@gmail.com
Website	Fanny van Zon		webmaster.valkenswaard.waalre@ivn.nl

IVN-werkgroepen Valkenswaard

Bomen	Martijn Aarts	06-21466671	martijnaarts@onsmail.nl
Natuurwerk Malpie	Ad Baken	040-2015181	h.baken@chello.nl
Natuurwerk Valkenswaard (WOKLE)	Anthonie Crijns		anthoniecrijns@gmail.com
Scholenwerk Valkenswaard	Yolanda Werson		secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Schoolproject uitleen	Wil Koopman		secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Tuin D'n Nieuwe Hof Valkenswaard	Herma Veldsink		hermaveldsink@hotmail.com
Vogels	Maarten-Jan van den Braak		mj.vandenbraak58@gmail.com
Zoogdieren	Jan Schutjes	06-23269205	j.schutjes@upcmail.nl

IVN-werkgroepen Waalre

Natuurwerk Waalre	Antoon Obbing	06-28387613	antoon.obbing@gmail.com
	Henk de Vrind	06-13382793	henkdevrind@gmail.com
Scholengroep Aalst-Waalre	Ellen Alting Siberg	06-25048770	scholenwerkgroepaalstwaalre@ivn- valkenswaard-waalre.nl
Vlindertuin Waalre	Bernard Fransen	06-22919189	ivnvlindertuinwaalre@outlook.com
Wandelroutes	Henny Heestermans		hennyheestermans@gmail.com

Redactieleden Valkenswaard-Aalst/Waalre

Dylan Brand
Nelly van der Burgt
Yvonne Schouten
Wouter Kiela

LET OP

Tekst digitaal aanleveren als **los bestand** op ons mailadres:
natuurwijzer@gmail.com

Wilt u de foto's als een **los bestand** aanleveren,
dit is belangrijk om een goede kwaliteit afdruk te krijgen.

De inleverdatum voor het **lentennummer** is
vrijdag 5 juni voor artikelen

Excursie Vogelwerkgroep naar Zeeland

De excursie van de
Vogelwerkgroep naar Zeeland
werd vanwege sneeuw en
gladheid een paar weken
uitgesteld. Een gelukje, want op
31 januari was het heel goed
vogelweer!

